

Kaukāza gūstekņi 2011

Viss sākās 2010.gada rudenī, kad nepacietīgi gaidīju pirmo kalnu skolas (KS) nodarbību. Par KS biju domājusi jau ~2-3 gadus, bet tikai tagad spēru pirmos soļus pretī piedzīvojumam vārdā kalni. Izrādās vēl daži grupas biedri tāpat kā es šo domu bija lolojuši jau kādu laiku. Nu mēs satikāmies – īstajā laikā un pavisam noteikti īstajā vietā.

Pa vidu līdz kalniem-īstajiem gāja kā gāja – sistēmas augšdaļu un apakšdaļu pirmajā treniņnodarbībā Baiļos kopā sējām apmēram stundu, pļāvā, imitējot drošināšanu ap kokiem un dažiem akmeņiem, centāmies saprast, kāpēc kas tāds vispār vajadzīgs, iemācījāmies dažus svešvārdus, iecienītākie no tiem *dulferis* un *žumārs*, bet tikai kalnos-īstajos viss tapa skaidrs un izgaismojās ne tikai neskaidrie alpīnisma jautājumi, bet arī dažas atziņas dzīvei.

Lai taptu gatavs kalniem, ir vai nu jāiztērē daudz naudas, vai daudzas lietas jāaižņemas. Izvēlējos vidusceļu un nolēmu, ka pirkšu pārsvarā tikai to, ko varēšu izmantot pat tad, ja pēc pirmās reizes sapratīšu, ka uz kalniem vairs nekad nedošos, bet visus dzelžus, t.i. karabīnes, cirtņus, dzelkšņus utt. aizņemšos no labas gribas cilvēkiem. Atgriezies jūtu, ka uz klaniem vēl, ai, kā gribas doties!

10. jūlijs

Somas sakrāmēšana, pretēji gaidītajam, lielas problēmas nesagādāja, grūtības sākās, kad tā bija jāpaceļ, kaut gan lidostā izrādījās, ka līdz limitam vēl 2 kg brīvi. Eh, būtu to zinājis Paulis, kuram nācās šķirties no 4 konservu bundžām, kas rokas bagāžā bija iepakotas iekš zābakiem.

Izļidojam teju pusnaktī uz Tbilisi. Iekšā patīkams satraukums un pacilājums, jo ne visi mirstīgie dodas uz kalniem, ne visiem ir alpīnistu grāmatiņas (manējā, tiesa, vēl tukša, bet tik un tā!), ne visiem vasaras vidū kājās zābaki un somā leduscirtnis, līdzī speķa kilograms un rupjmaizes kukul's. Ardievu, realitāte, uz trīs nedēļām!

11. jūlijs

Tbilisi ierodamies rīta agrumā, mūs sasēdina autobusā, pa ceļam apšaubāma paskata kantorī ļauj samainīt valūtu pret vietējiem lariem un prom uz kalniem. Autobusā dzirdamas sarunas un rēķini par to, cik daudz un ko iepirkt ēdamu nākamajām 3 nedēļām. Mums ēdamplānu sagatavojusi un sarēķinājusi Rūta. Viss precīzi pa grammiem saskaitīts: stāv rakstīts, ka *kondīti* (kondensētais piens) ēdīsim ap 5kg, speķi 4kg, *tušonku* (gaļas konservi) 8kg utt. Kutaisi pilsētas tirgū mūs izlaiž *šopingā*. Garšvielu tantes jau savā starpā bija likušas likmes, kas tie tādi, kas pa viņu tirgu kļūst un vairumā krāmē pārtiku lielās rūtainās somās. *Latiši*, nu skaidrs! Viņām jau tā arī esot licies. Pirkumu daudz, kopīgā nauda pārtērēta, bet abām parējām grupām krietni palikusi pāri. Ir divi varianti: vai nu mēs pamatīgi esam apšmaukti, vai pamatīgi pārēdīsimies.

Ar autobusu braucam līdz Lentekhi pilsētā, kur mūsu mantas pārkrāmē GAZ 66, bet mūs pašus - mazākā ar Gruzijas karogiem rotātā autobusā. Tālāk ceļš vairs nav ne tuvu tik labs kā līdz šim, bet šoferis tik un tā brauc bezbailīgi un ciematos uztaurē visiem, ko vien pamana. Pēc aptuveni 3 stundu brauciena, kura laikā vairākas reizes gan pa tiltu, gan bez tilta šķērsojam upi, beidzot parādās sniegotas virsotnes. *Uh* un *ah*, tās laikam būs mūsējās. Pēc neilga laika sasniedzam arī alpīnistu nometni Zeskho. Tā ir daļēji izpļauta pļava ar pašdarinātiem futbola vārtiem un volejbola tīklu, un dažām mājām. Mums priekšā jau bariņš bērnu, kas dzenā bumbu. Sākumā domāju, ka tie no tuvējā ciema, bet izrādās te notiek vasaras nometne, un ciemā vispār iedzīvotāji burtiski uz vienas rokas pirkstiem saskaitāmi.

Ierīkojam arī mēs savu telšu kaktiņu. Sakārtojam, manuprāt, milzīgos pārtikas krājumus pa auduma maisiņiem, porcijām, *zortēm*. Liānas un Vizmas istabiņa vairāk līdzinās pārtikas veikalam – nakts skapītī smaržo no LV vestā rupjmaize, pie sienas karājas desas, bet zem gultām konservu krājumi. Šoreiz vakariņojam ēdnīcā, kur mūs pārsteidz ar bagātīgu maltīti. Ieraksts dienasgrāmatā vēstī „loti sāļš viss un daudz + vīns”, tagad gan atceros tikai to, ka pasniedza daudz dažādu ēdienu neloģiskā secībā – pēc pārsaldas mannā putas vēl nāca gaļa un citi gruzīnu pavārmākslas brīnumi. Viss, vīnu ieskaitot, cik tik lien iekšā. Nākamajā vakarā gan jāiztiek ar pieticīgākām vakariņām, jo pirmajā vakarā laikam likti priekšā visi labumi. Kamēr sēžam un iestiprināmies sācis līt lietus un ārā atstātās somas nedaudz samirkušas. Lūk, arī pirmā mācība – neko neatstāt ārā vai neapsegto, jo, pat ja nekas par to neliecina, var uznākt lietus. Bažās, ka nākamās 3 nedēļas var nākties pavadīt slapjumā, mans vēl salīdzinoši nesen pacilātais noskaņojums manāmi sagumst. Prieka noti nomainījusi neziņa par to, kas nu būs, un vispār, uz ko esmu parakstījusies.

12.-13. jūlijs

Nākamais rīts paver ielejas skaistumu, ko vakar vakarā apslēpa mākoņi. Šorīt vienīgo reizi tiekam nostādīti ierindā un kā pēc pasūtījuma kaut kur kalnos nodārd, pēc manas saprašanas, akmeņu nogrūvums vai lavīna. Kā salūts par godu mūsu alpīnistu gaitu sakumam. Ceļu uz klinšu nodarbībām piesakās parādīt vietējais „gids”, kas pats, rokas sabāzis kabatās un viegli palēkdamies, mūs ved līkločiem gar upes krastu. Īsto taku viņš tomēr nezina, to nākamajā dienā mums parāda *robiņš* (robežsargs), jo jāiet garām robežpunktam, kur dežurē vesela komanda. Vēlāk robiņi atzīstas, ka aiz gara laika ar binokļiem vērojuši mūsu klinšu nodarbības. Vispār viņi ir draudzīgi noskaņoti un parāda arī ceļu uz narzānu, ļauj uz saviem beņķiem atpūsties un no krāna ūdeni padzerties. Divas dienas mērojam aptuveni 2 stundu ilgu ceļu gan gar upi, gan pa sniegu līdz vietai, kur notiek klinšu nodarbības. Klintis nav ne lielas, ne iespaidīgas, bet darboties uz tām var. Tomēr interesantākas par staciju ierīkošanu un elpu aizraujošākas par dulferēšanu un kāpšanu šķiet savvaļas rododendru plantācijas un pļavu košums. Lejā doties ir daudz vieglāk, jo labu gabalu var glisēt pa sniegu, kas jau pēc nedēļas šajā vietā būs nokusis.

Pēc pirmās nodarbību dienas vakarā laimīgi atklājam, ka dušas ir. Tajās nav gaismas, toties ir silts un, ja nemāk krānu noregulēt, pat karsts ūdens. Tas silda ne tikai sirdi. Vakara tiek dibinātas starptautu draudzības ar vietējiem un sakari pa satelīta (?) telefonu. Man pierakstīts, ka vienas sarunas minūte maksā 1 dolāru. Vēlāk tarifs mainījās katru vakaru atkarībā no pakalpojuma izmantot gribētāju skaita un reibuma pakāpes. Es par savu sarunu pēc nedēļas samaksāju tādu summu, ko pat pieminēt negribu. Ak, un, protams, lietus. Citu vakaru tas uznāk agrāk, citu vēlāk, bet uznāk kā likts. Tad ēst varam gatavot instruktoru namiņos, lai gan no drošības viedokļa īsti atļauts tas laikam nav. Bonuss gatavošanai namiņā ir arī civilizētu labierīcību apmeklēšana, jo principā mums pienākas tikai „pēdiņas”. WC atrodas arī citas ekstras, piemēram, spogulis, bet kam nu tāds interesē.

Mērojot ceļu no „vannas istabas” uz „tualeti”, no „virtuves” uz „guļamistabu” (laika gaitā visas pēc iespējas top labiekārtotas un tiešām pilda savas funkcijas: pat sālstrauciņam un garšvielām savs plauktiņš, zupas karotei sava vietīņa) acis reti kad paceļas augstāk un ar laiku aizmirstas, ka virs mums taču slejas miilzu kalni. Par to, ka esam augstu, šad tad atgādina mākoņi, kas paslīd gar degungalu – šķiet, ka kāds tepat kurinātu ugunsgrābi ar milzīgiem dūmiem.

Vakaros ir iespēja apmeklēt vietējo bāriņu, kas izdrapēts ar maisaudumu un dekorēts ar ne paša jaunākā modeļa cirtņiem un dzelkšņiem, kādus mēs, starp citu, vēl izmantojam. Nometnei elektrību vakaros ražo dīzeļģenerators, kura rūkšana, atgriezoties no nodarbībām un virsotnēm, jau iztālēm rada māju sajūtu. Kad nodziest elektrība, iedez svecēs.

Nometnē prātu visumā nodarbina vienkāršas domas, piemēram, ko un cik daudz ēst, kā pagūt izžāvēt drēbes un kad iet dušā. Pēc pirmajām divām klinšu nodarbības dienām paredzēta upes nodarbība. Tā kā dušās ne katru vakaru ir silts ūdens un turklāt līst, nospriežu, ka dušoties un cacoties nav vērts, un pārējie piebalso, sakot, ka no netīrības vēl neviens nav nomiris.

14. jūlijs

Upes nodarbības dienā laiks par laimi ir labs, kaut gan izmirkšana draud šā kā tā. Lai arī upe nav ne plata, ne dziļa, tomēr straume pamanās dažus izpeldināt, tostarp mani. Turpmāk skatiens uz katru tērcīti būs daudz cieņpilnāks. Līdzī no apaviem esmu paņēmusi tikai zābakus un zandeles, bet ne viens, ne otrs no tiem upes šķērsošanai īsti neder. Pirmos negribas slapināt, bet otrajos var apdauzīt pirkstus. Tīri labi var pārvietoties pa upi arī aizlienētos 40.izmēra apavos (man ir nr. 36), ja tos kārtīgi „piedrošina” pie kājas.

Šodien tāda kā pusbrīvdiena – ir laiks nesteidzīgi mazgāt drēbes un gatavoties 3 dienu ilgam izgājienam uz sniega un ledus nodarbībām. Sežu, visas mantas izkrāmējusi, un nesaprotu, kas no tā visa ir un nav vajadzīgs. Pēc tam, kad sadalām pārtiku, man top skaidrs, ka no svara katrs grams un izšķiros par labu mazāk mantām. Vakarā par laimi un brīnumu nelīst, tāpēc varam mierīgi pavakarēt kopā malkojot vīnu. Kaut arī šis varbūt nav pats piemērotākais vakars izklaidēm, jo rīt celšanās paredzēta plkst. 5os un izešana pēc 6iem, kamēr vēl nav karsts, vakarā salienam teltī, lai uzspēlētu kārtis.

15. jūlijs

Šo dienu es neaizmirsīšu, jo šodien sapratu, ko nozīmē bijušo Kalnu skolas dalībnieku teiktais „mēs visi uz pieejām mirām”. Kaut arī neesmu pats tizlākais un netrenētākais cilvēks (vienlaikus jāatzīst, ka arī ne pats-pats sportiskākais), domāju, ka šādai slodzītei sagatavoties tā, lai grūti nav nu necik, īsti iespējams nav. Uzreiz pēc izešanas domas kavējās pie somas svara (vai tiešām kaut ko nevarēju atstāt lejā?), tad domas novērsa bezceļa apcerēšana. Bezgalīgs gājiens (lasi: laušanās) pa rododendru mežu, tad neskaitāmas reizes augšā-lejā pa stāvu-slidenu-krūmainu-dubļainu upes krastu un tas viss ar ~15kg uz muguras; tad domas sasniedz zābakus – kā nu es dzīvošu turpmākās dienas ar slapjām kājām? Uznāk dusmas. Bet uz ko dusmoties? Uz to, kas ceļu izvēlēties, vai uz sevi par to, ka vispār jēlkad ienācis prātā „par alpīnisti kļūt”? Vēlāk ar vēsu prātu apdomājot, saprotu, ka bezjēdzīgi dusmoties uz zariem, kas sitas sejā, un uz leduscirtni, kas brīžiem ieķīlējas starp akmeņiem, bet visādi citādi taču ir liels palīgs un atbalsts. Vispār šis viss ir tik vien kā pašizdomātas grūtības, kurās mani ar varu iekšā neviens nedzen. Pēc dusmošanās paliek sevis bezgala žēl. Ir karsts, sviēdri līst aumaļām. Galvā atbalsojas doma, ka šis ir mans „labākais” atvaļinājums. Nākamajās brīvdienās noteikti gribu gulēt Tunisijas kūrortā ar sakoptiem nadžiņiem, glītu kleitiņu un vienmērīgu, nevis traktorista iedegumu un kokteiļglāzi, nevis spēkmaizi rokā. Neskatoties uz visu to, pēc *načovkas* (naktsmītne) sasniegšanas uz jautājumu, vai kalnus nav labāk vērot pa TV, bez vilcināšanas atbildu, ka nē. Bet diena vēl nav beigusies.

Nonākam līdz naktsmītnei, kas atrodas diezgan... emm ... slīpā vietā. Es pie sevis nodomāju: „Nu nekas, būs mazliet neērta gulēšana, bet gan jau pacietīs”. Izrādās, notiek tā: paņem savu kapli, tū, leduscirtni, un nokaplē sev taisnu teltsvietu, bet starpību piekrauj ar akmeņiem. Izskatās it kā tiktu iekopti dārziņi. Piegājiena un svēlmes kontekstā skats neasociējas ar neko citu kā katorgu. Trūkst tikai žvadzošu ķēžu ap kājām. Perfekta ainiņa no „Nožēlojamajiem”. Ap nometnes ierīkošanu ir ko noņemt: strautā ierīkojam ledusskapi, arī virtuve jāuzceļ, vakariņas jāgatavo. Beigu beigās var iekrist teltī pacepināties, vai nav vienalga, kur sutināties, jo ēnas tāpat nav nekur. Toties no telts paveras brīnumains skats un vēl pirms tumsas ir klāt lietis, šoreiz arī pamatīga negaisa pavadījumā. No telts, kas tagad atrodas uz tādas kā terases, var lieliski vērot dabas plosīšanos. Šī bija jaukāka „Panorāma” manā mūžā. Reizēm pērkonis nogrand tik spēcīgi, ka, šķiet, kalns nolīgojas. Jūties tik mazs un bezspēcīgs dabas varenības priekšā, bet vienlaikus esi pasargāts savā nelielajā aliņā. Līst kā pa Jāņiem, turklāt teltī jauki smaržo pēc meijām, jo zem tās salikti zari, lai mīkstāka guļvieta.

Šī sajūta vēl tagad atmiņā: guļu acīm vaļā, pa atvērto telts priekšpusi skatos kā tumsā šķaidās zibeņi un izgaismo kalnu aprises, jūtu kā nodreb kalns. Atceros, ka bērniībā negaisa laikā laukos slēpāmies zem galda, bet tagad baiļu nav nemaz. Kaut diena šķiet bijusi grūtākā manā mūžā, esmu priecīga, ka manas domas un es līdz ar tām ir brīvas.

Dienas jau sajukušas juku jukām. Negaisa dārdu ieaijāta, laižos miegā.

Varbūt ne skaistākā un noteikti ne vieglākā, bet viena no interesantākajām dienām.

16.-17. jūlijs

Nākamās divas dienas paiet ledus nodarbībās. Ledājs tikai mājīgi ir tepat acu priekšā – īstenībā tas ir vēl krietns ~1,5-2h kāpiens. Mācāmies staigāt pa ledu ar dzelkšņiem, kā taisīt drošināšanas punktus uz ledus bez un ar ledus āķiem, dzīvojamies pa plaisām un mēģinām no tām tikt ārā ar dažādiem paņēmieniem (mūsu favorīts – „krūtis!-kāja!”). Esam liecinieki, kā no nekurienes uzradies, palēkdamiem un dārdēdamiem, no kalna noveļas liels akmens, kas vienai no sasaitēm paiet garām aptuveni 10 metru attālumā. Te tev nu bija „ripoja akmens lejā no kalna”... Izkāpuši no savas plaisas, apsveicam viņus otrajā dzimšanas dienā.

„Panorāma” kļuvusi par neatņemamu vakaru sastāvdaļu – parasti to noskatāmies, vakariņojot teltī. Kalnos viss labi iet iekšā – pat kartupeļu putra, kas nejausi sanākusi vairāk kā zupa ar „peldošajām salām” (speķa gabaliem). Vienīgais, ko nespēju apgūt ir trauku (ne)mazgāšanas kultūra – t.i. dzert tēju no trauka, kurā nupat vēl bijusi putra-zupa-sautējums. It kā jau labs labu nemaitā, bet tomēr... Kad stipri līst un ir tumšs, nav brīnums, ka negribas iet pēc ūdens uz upīti, lai iemērkto griķus brokastīm (nē, nē, tas patiešām nav slinkums!). Lietai pieejot radoši, visu var atrisināt, proti, iemērkto griķus (raspodīņu) tējā. Un mazliet piefantazējot, sanāk tāds pats efekts kā tēja no zupas bļodas.

18. jūlijs

Visa diena mūsu rīcībā, tādēļ rīkojamies nesteidzīgi. Ieturam lēnas brokastis, nojaucam nometni un pat dažus drēbju gabalus izmazgājam turpat upītē, un līdz promiešanai tie jau sausi. Pēc rododendru meža lejupceļš pa citu taku šķiet kā pastaiga pa franču dārzu. Jo zemāk, jo skaistāk – zemenītes, gotiņas, konfekšūdens (nezinātajam – tas ir ūdens ar tajā šķīdinātu ledeni), peizāža ar kalniem fonā, taciņa, viss ir forši! Soma ir vieglāka, un dzīve šķiet (vēl) skaistāka, jo zinu, ka tūliņ-tūliņ tikšu dušā un varēšu novilkt un noaut visu, kas jau smārdo. Neesmu fanātisks komforta mīlis, bet ko gribas, to gribas. Tagad toties no pieredzes zinu, ka 4 dienas mierīgi varu nodzīvot vienā drēbju kārtā, un tas nemaz nav tik traki kā varētu šķist. Atnākuši ieraugām daudz puskaulu cilvēku un kapitālu bardaku – izskatās, kā pēc sprādziena vai krāmu tirgū. Izrādās tiek žāvēts inventārs un drēbes. Auksts un veldzējošs narzāns (minerālūdens), duša un atkal esi kļuvis par „balto cilvēku”. Izrādās šodien svētki – Vadimam dzimšanas diena – no cepumiem, *kondīša* un citiem labumiem uzmeistarojam viņam pašam savu virsotni – Vadima smaili, saplūcam puķes un ejam ciemos.

19. jūlijs

Īstā atpūtas diena. Pie brokastu putras, ir ko apspriest – vakardienas svinības, protams. Aizstaigājam līdz Zeskho ciemam, kur gribam nopirkt pienu un sieru. Tā kā ar vietējiem neizdodas pilnvērtīgi sazināties ne krievu, ne angļu valodā, sanāk īsta „komunikācijas paraugstunda”. Piena vietā dabūjam pusotru stundu garu pastaigu un izjādi ar pusmežonīgu zirgu. Garām braucošie robežsargi atrisina mūsu pārpratumu – piens vietējiem, protams, ir, vienkārši viņi esot domājuši, ka „moloko”, pēc kā taujājam, ir tikai tas zilajās bundžiņās, respektīvi, kondensētais piens. Kārto pienu dabūjam 5 litrus, ko izlietojam cik labi vien mākam – gan pankokus cepam, gan kakao dzeram. Vakarā pa nometnes teritoriju auļo zirgi. Varbūt starp viņiem arī mūsu šodienas draugs Hordzi. Rīt atkal grūtumi gaidāmi – iesim augšā, lai pēc tam dotos uz savām pirmajām virsotnēm. No kopējā inventāra nesu katliņus. Kaut arī esmu veiksmīgi atklājusi, kā tajos satilpināt visu savu inventāru, somu varu sakrāmēt tikai pēdējā brīdī, kad brokastināj jau paēsts, tāpēc man vakarā nekāda pakošanās nenotiek.

20. jūlijs

Celšanās pēc vietējā laika plkst. 5os, pēc LV – 4os. Netipiski tik agri rīti, kur nu vēl atvaļinājumā. Šoreiz vismaz ir nojauta, kas gaidāms piegājienā. Vakar saulē apcepīnātie pleci saskarē ar somu gājienu neatvieglo nemaz. Ej vientulīgā skurbumā, pat jēdzīgas domas īsti neraisās, arī aprunāties par dzīvi ar nevienu nevar, jo paši cīnās ar aizdusu. Skats kā no *Ice age* – šķiet teju-teju mamuts šļūks pretim. Sāku skaitīt soļus un pierunāju sevi iet vairāk nekā liekas, ka varu, un tad mazliet atpūsties. Galvā nemītīga asociācija ar pasaku, kurā skrējās bruņurupucis ar zaķi. Zaķis lielījās, ka uzvarēs un pa vidu vēl zaķskābenes uzēda, apcīloja draugus un nosnaudās. Tikām bruņurupucis, zinādams, ka nav fikss, tomēr neatlaidīgi turpināja ceļu ar visu māju uz muguras un galu galā noskrēja zaķi, kas bija aizsnaudies ceļmalā. Es tas bruņurupucis. Lēns, bet neatlaidīgs. Un ar māju uz muguras. Pēc naktsmītnes sasniegšanas daudz brīva laika, lai darītu neko. Kas kārtis uzsit, kas paguļ. Es izvēlos grāmatu, tad diendusu un kad sāk spīdēt saule un teltī kļūst gandrīz karsts, izmantoju iespēju pazvilnēt ārā. Daži akmeņi, attiecīgi piekārtojot guļammaisu vai jaku, pat ērtāki par klubkrēsliem un ainava interesantāka par jebkuru filmu. Jo augstāk esam, jo ierobežotākas kļūst atrakciju iespējas (bumbu te īsti neuzspēlēsi) un jāizlīdzas ar to, kas pieejams. Vakarā pievērsāmies azartspēlēm iekš kazino „Telts”, kur spēlējam pokeru par *fiškām* izmantojot akmentiņus. Ir mājīgi un sirds klusi gaviļē par vienkāršību un pirmatnību, kas te valda. Gulēt ejam agri, iespējams, ap plkst. 9iem pēc LV laika, tāpēc nav brīnums, ka jau ap 3iem naktī jutos izgulējušies.

21. jūlijs

Šodien ir virsotnes diena. Uz kāpjām Mačhapara virsotnē (3600m, 1B). Varbūt tādēļ, ka kāpiens daudz neatšķiras no vakardienas slājieta pa sniegu, īstas virsotnes sajūtas un sajūsmas nav. Un tomēr – tā ir mana 1. īstā. Laiks ir apmācies, mazliet līnā un izskatās, ka tuvojas stiprāks lietus, tāpēc ilga uz kavēšanās virsotnē nav ļauta. Paņemam zīmīti un noliekam savējo. Izleksējam *kondīti* un noknipsējam pirmo grupas kopbildi. Citi mēģina ķert zonu un sazināties ar mājām. Lejā Liāna noglisē eleganti kā pa rodeli. Es arī pamēģinu, bet tikai gabaliņu, vairāk uzticos savām kājām – pārbaudīta vērtība tomēr. Abas pārējās grupas dodas lejā, jo noticis apzināts vai nejaušs misēklis – viņi pārtiku līdzī paņēmuši 2 dienām. Padomājuši vēl, ko mēs tik lielas somas nesam. Tātad, pārējiem rīt atpūtas, bet mums vēl vienas virsotnes diena. Pēc viņu aiziešanas jau tā klusais zemes nostūris kļūst vēl klusāks. Programmā: grāmatas, miegs, dabas vērošana, ēšana. Vakarā spēlējam ēzeļus kalniešu gaumē. Kas gan grib būt „ēzelis”, ja tikko esi uz kāpis Mačhaparā? Tātad spēlējam mačhaparās!

22. jūlijs

Rīts ataut bez neviena mākoņa. Žigli esam gatavi triekties augšā Mardžinišvilli virsotnē (3850m, 2A), ko jau esam pamanījušies draudzīgi iesaukt vienkārši par Mārdžu. Lai arī no nometnes Mārdža izskatās tāds nieka pampaks, paiet 3,5h līdz tiekam augšā. Šodien virsotnes prieku jūtu, arī skati visapkārt elpu sit ciet. Dabūjam arī drošināties un iet trīs taktīs. Pirmo reizi izjūtu arī citus „priekus” – kā cimdi un zābaki žļurgst. Atgriezušies izstrebjam buljonu un uz leju! Vēl tikai sniegavīrs jāuzmeistaro, lai sagaida *Kramiņus* un *Vizmiešus grupas*. Kad gan jūlijā ir celts sniegavīrs? Lejā ejam bez atpūtas – ceļgalī to jūt un mazliet apvainojas; tad uznāk lietutiņš un nemanot piezogas *besis* ar visām savām „un-kam-tas-viss” domām. Nometnē mūs sagaida smaidīgi un atpūtušies baltie cilvēki – spiež roku, aplaudē un apsveic ar virsotni, cienā ar kokakolu un snikeriem. Sajūta, ka mūsu virsotnes prieks ir dalīts arī ar tiem, kas tur vēl tikai dosies. Zināms – dalīts prieks ir dubultprieks.

23. jūlijs

Atpūtas diena. Mazliet garlaicīgi, jo visi pārējie ir prom. Pasauļojies, panīkstī, uzēd, palasi kaut ko. Līdzpaņemtajā presē aprakstītā pasaule šķiet tik tāla un pat sirreāla. Esmu aizmirsusi, kā izskatās mana istaba, nemaz nerunājot, cik lielu piepūli prasītu daudzo parolu un PIN kodu atsaukšana atmiņā.

Pēcpusdienas un vakara daļu draudzīgi pavadām „virtuvē”, gatavojot sautējumu un brīvdienām raksturīgās pankūkas.

24. jūlijs

Uz *načovku* paredzēts iziet plkst. 7os. Mazliet līst, bet tomēr paklausīgi pieceļamies un paēdam. Lietus pieņemams spēkā un nekāda izešana nesanāk. Tad tu, cilvēks, agrā svētdienas rītā sēdi un lasi avīzi, gaidīdams, ka varbūt drīz lietus mitēsies. Tad nedroši atkal izpako guļammaisu, lai mazliet nosnaustos. Tā ir *instruktorskaja pogoda (kad nav nekur jājiet)*. Taisnību sakot, liela azarta kaut kur doties nav un sāk šķīst, ka divas nedēļas kalnos ir gana, vismaz pirmajai reizi noteikti. Laikam līdzīgas domas ir arī citiem, tāpēc beigu beigās nepilnā sastāvā izejam ap pusdienlaiku un dabūjam pārpārēm izbaudīt slapjas zāles glāstus. Savu mini nometnīti (šīs tiešām platības ziņā kā vienistabas dzīvoklis) sasniedzam, kad jau krēslo, noskatāmies kā padebeši sakrāsojušies rozā toņos un pie miera, jo rīt virsotne.

25. jūlijs

Jau no paša rīta virs mūsu virsotnes Zesho galvenās (2A) karājas mākonis. Lai tiktu līdz maršruta sākumam, jāpārvar nobiru nogāze, kas pārsvarā nozīmē nogurdinošu un uzmanību patērējošu iešanu trīssoļī – trīs soļi uz priekšu, viens vai divi atpakaļ. Pēc tam gājiens pa plato, dabūjam vaigā skatīt arī bergšrundes (piekalnes plaisas) un iespaidīgas plaisas. Mākonis neatlaidīgi sēž virs *Zeskho glavnoje (galvenās virsotnes)*, un, jo tuvāk nākam, jo vairāk mākoņos ietinamies arī paši. Šodien noskaņojums nav īpaši dzīvespriecīgs – slapjas kājas, mīnāšanās uz vietas un migla ar redzamību, kas brīžiem nepārsniedz 5 m, padara savu darbiņu. Virsotne ir kā kupols, uz kura atrodoties sajūta ir visnotaļ dīvaina – kā uz jumta. Migla visapkārt, un, ja vairāk un ilgāk pagrozies, tad drīz zūd orientācija, no kurienes esi atnācis. Lejā kāpjot, paveras skaistums, ko virsotnē nolaupījuši mākoņi – pa plato staigā mākoņu ēnas, bet pretējā virsotnē redzam mazus punktiņus – tā kāda no mūsējo grupām. Viņus ieraudzījusi sajūsmā sāku kliegt un māt ar rokām, bet, naivā, ak, velti – lielais attālums, sniegs un ledus visu noslāpē. Viņiem laiks skaidrs un saulains, bet mūsējā virsotne vēl arvien mākonī. Tikai pašā vakarā mākonis kā priekšskars atsedz virsotni un uz mirkli varam redzēt, kur esam bijuši. Lejā glisējam pa nobirām – tas, protams, ir daudz patīkamāk nekā cīnīties pa tām augšup. Varētu pat jaunu sporta veidu ieviest – es kā valodnieks ieteiktu to nodēvēt par *rock boarding* vai *stone surfing*. Pēc nokāpšanas zābaki izskatās kā ar kanēli apkaisīti. Starp citu, pakāpjoties virs mūsu nometnes vietas, var labi redzēt, kā tieši virs tās ripojis un apstājies akmens aptuveni divvietīgas telts lielumā. Tā sacīt – saldu dusu visiem maziem latvju bērniem, izkaisītiem Kaukāzā.

26. jūlijs

Praksē izmantoju arī dažas lietpratēju ieteiktas mācībiņas: mīkstākai gulēšanai apakšā paklāju drēbes, tāpat guļammaisā var labi šo to izžāvēt, un visbeidzot vakarā, gulēt ejot, jāsaģērbjas tā, lai no rīta varētu bez problēmām izlīst no telts. Šonakt pirmo reizi pret rīta pusi mazliet sala. Patīkams pārsteigums, jo biju gaidījusi, ka drebināšanās būs neatņemama kalnu prakses sastāvdaļa. Ar laika apstākļiem tiekam lutināti, jo īpaši šodien. Vakar ar gudru ziņu esam augšā atstājuši žāvēties virves, lai šodien kāpšana pa nobirām būtu mazāk nogurdinoša. Tiesa, iet ir daudz vieglāk arī tāpēc, ka vakar uztaisītas smukas pēdiņas. Otro reizi kāpjam Mārdzā, tikai pa citu maršrutu (2B). Šķērsojot žandarmu, secinām, ka iepriekšējā grupa pa šo maršrutu devusies pirms aptuveni gada. Būsim izlepuši un nemaz vairs netiks populārās virsotnes, uz kurām kāpēji plūst kā pa šoseju. Te esam tikai mēs divvientulībā ar virsotni. Gribas virsotnē uzkavēties ilgāk, jo tā šajā braucienā ir mūsu pēdējā, un ir izcils punkts uz „i”. Beidzot arī es atceros izmantot tālruni un iespēju uz mājām nosūtīt dažas ziņas. Aptveru, ka atgriešanās laiks tuvojas septiņjūdžu zābakiem. Saņemu šādu atbildi uz sms: „Ooo, Tu dzīva?! Gaidām mājās!”

No šī brīža ceļš ved tikai lejup.

Nometnē tiekam sagaidīti ar kārtīgu sautējumu un aliņu, un atgriežoties alpīnistu nometnē, prieks par paveikto pieņemams spēkā. *Kramiņi* rīt uz dodas pēdējā izgājienā, *Vizmieši* vēl nav atgriezušies, un līdz prombraukšanai atlikušās trīs pilnas dienas, jo mums tā arī nav nācies izmantot nevienu rezerves dienu. Nometnē pavadīt laiku negribas, tāpēc dzimst doma par gājienu uz Ušguli. Tas ir augstākais ciems Eiropā un no mūsu nometnes atrodas ap 40 km, un ne jau pa līdzenu šoseju. Rīts gudrāks par vakaru un lēmumu pieņemšanu atstājam uz rītdienu, bet šovakar atkal ir iespēja paklausīties kā pa nometni auļo zirgi.

27. jūlijs – 1. augusts

Bez modināšanas pamostos jau ap plkst. 6-7, jo organisms jau pieradis pie neparastā režīma. Nopriecājos, ka tā būs arī pēc atgriešanās, bet, protams, velti.

Nākamās dienas iziet ārpus kalnu rāmjiem un par tām būtu stāstāms atsevišķs stāsts. Vien pieminēšu, ka tomēr aizgājām ar kājām uz Ušguli, piedzīvojām vairākus interesantus braucienus kravaskastēs, izbaudījām *prazdničnij užin (svētku vakariņas)* īstenā gruzīnu gaumē un vietējo kolorītu, dienu nodzīvojām Tbilisi ar visu turienes eksotiku, kas pie mums jau aizmirsusies ar tarhūnu priekšgalā. Nebūtu bijis šo tik atšķirīgo dienu, nespētu novērtēt iepriekšējās divas nedēļas. Viens piedzīvojums bez otra būtu nepilnīgs. Nebūtu Mardžinišvili uzkāpuši, nekad tā nesajūsminātos par tāda paša nosaukuma metro staciju Tbilisi.

Jau atgriezušies civilizācijā tomēr daļēji turpinājām piekopt kalnu paradumus – ēst gatavojām uz pīrmasa turpat viesnīcā uz balkona, bet nevarējām vien beigt priecāties par to, ka nav sev telts vieta „jānokaplē”. Kolektīvi pārsprīdām iespaidus, pārdzīvojumus un noskaidrojām, kas nu kuram sirdi un kaulus lauzis visvairāk, jo tad jau uz to visu varēja paraudzīties gandrīz kā no malas. Uz kāda it kā puspajokam uzdoto jautājumu „nu, vai kalnu skolas otrajā gadā iesiet?”, strikti noliedzoši neatbild neviens.

Atbraukusi pa radio dzirdu, ka Latvijā vasara esot beigusies (ir 1.augusts!), jau klāt rudens, siltu dienu tik pat kā nebūšot utt. Bet es daudz neskumstu, jo zinu – īstenībā daudz kas tikai sākas.

* Paldies LACAi par šo iespēju, instruktoriem par mūsu zinību vācelītes papildināšanu un lieliskajiem grupas biedriem, kuri jo dienas tapa mīļāki. Bez viņiem šis labprātīgais Kaukāza gūsts nebūtu iespējams un, ja būtu, tad noteikti nebūtu ne tuvu tik patīkams. Iesaku!

M.E.